

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЕКТОРА БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Мінка Т.П.

доктор юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 342.95

ОСОБЛИВОСТІ ПАСПОРТИЗАЦІЇ ТА РЕЄСТРАЦІЇ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У РАЙОНАХ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Розглянуто питання змісту правових режимів паспортизації та реєстрації у зоні АТО. Зазначено, що правові режими паспортизації та реєстрації – це правова форма функціонування правовідносин, що складаються у сфері забезпечення громадян документами, за допомогою яких посвідчується особа власника та підтверджується громадянство, та реалізації ними права на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в зоні АТО.

Ключові слова: режим, правовий режим, паспортизація, реєстрація, антитерористична операція.

Постановка проблеми. Комплексне дослідження правових режимів паспортизації та реєстрації в зоні АТО неможливе без з'ясування стану теоретичних розробок поняття адміністративно-правових режимів, їхнього змісту, існуючих у правовій літературі класифікацій, що надасть змогу визначити місце правових режимів паспортизації та реєстрації в зоні АТО в загальній системі адміністративно-правових режимів, виділити їхні ознаки, систему та призначення.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання щодо змісту правових режимів були об'єктом дослідження багатьох вчених, розглядалися також окремі властивості правових режимів: надзвичайних та воєнного стану (А.В. Басов, С.О. Кузніченко, В.М. Комарницький, С.О. Магда), міграційної сфери (К.В. Ростовська, В.М. Снігур, О.В. Хабібуліна), певних предметів чи об'єктів (О.М. Бокій, В.М. Пашков, С.В. Слюсаренко, О.І. Сапожніков, О.С. Фролов, Г.О. Шлома), визначених суб'єктів (С.Ф. Константинов) та ін. Поряд з цим у працях цих

науковців відсутні розробки, що стосуються питань режимів паспортизації та реєстрації в зоні АТО.

Виклад основного матеріалу. Детально з'ясувати природу досліджуваних нами режимів можна за допомогою загальних характеристик правового режиму, що вироблені теорією права.

Автори підручника за редакцією М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка і О. В. Петришина під правовим режимом розуміють певний порядок правового регулювання, який забезпечується через особливе поєднання залучених для його здійснення способів, методів і типів правового регулювання [1, с. 410].

Узагальнивши погляди вищеназваних науковців стосовно природи правового режиму, можна дійти висновку, що правовий режим являє собою складне, багатогранне правове явище, яке тісно пов'язане із суспільними відносинами. Об'єктом режимного регулювання є специфічні суспільні відносини (в нашому випадку це стосується паспортизації та реєстрації осіб у зоні АТО). Їхня сутність полягає в тому, що вони мають особливу соціальну значущість, формуються у конкретній, порівняно вузькій, але життєво необхідній для людини, суспільства й держави площині.

Правовий режим має специфічну мету та завдання, потребує «особливих форм правового регулювання і специфічних методів впливу та юридичного інструментарію для своєї організації». Правовий режим безпосередньо пов'язаний з управлінням та регулюванням. Він спрямований на створення найбільш сприятливих умов для розвитку певних суспільних відносин, на їх упорядкування, врегулювання, організованість, захист від порушень та негативних тенденцій.

Конкретний набір правових засобів у правовому режимі залежить від характеру та змісту певних суспільних відносин, мети та завдань правового режиму.

В умовах проведення в Україні АТО правові режими забезпечують стійке нормативне регулювання суспільних відносин, але не обмежуються фіксуванням досягнутого рівня розвитку, еволюціонують, розвиваються, адаптуються до сучасних умов буття, що сприяє зміцненню правопорядку та законності в зоні АТО, захисту інтересів особи, суспільства та держави.

Наведене вище дозволяє виокремити ті особливості, які мають правові режими паспортизації та реєстрації в зоні АТО: 1) правові режими паспортизації та реєстрації в зоні АТО встановлюються та забезпечуються державою; 2) закріплюються в законодавстві; 3) їхньою метою є впорядкування суспільних відносин, пов'язаних з контролем за переміщенням осіб та їх ідентифікацією; 4) мають сукупність правових засобів адміністративно-правового режиму, які створюють спеціальні правила поведінки громадян, діяльності органів публічної адміністрації, встановлення деяких додаткових правил або винятків із загальнообов'язкових правових норм (наприклад порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї).

По-перше, такі режими встановлюються та забезпечуються державою з метою забезпечення паспортними документами громадян, які проживають у

зоні АТО (вимушених переселенців та ін.), реєстрації та обліку населення, впорядкування переміщення фізичних осіб територією держави, реалізації конституційних прав та виконання обов'язків громадян, сприяють охороні громадського порядку та забезпечення державної безпеки в зоні АТО.

По-друге, правові режими паспортизації та реєстрації в зоні АТО закріплюються в законодавстві. Вони регулюються цілою низкою нормативних актів, зокрема Конституцією та законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, відомчими нормативними актами МВС України, СБУ України тощо. Основними з цих нормативно-правових документів є постанови Кабінету Міністрів України № 367 від 04.06.2015 р. «Про затвердження порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї», № 79 від 04.03.2015 р. «Деякі питання оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції», № 509 від 01.10.2014 р. «Про облік осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції» та ін.

Правові норми, що містяться у правових актах, встановлюють межі функціонування режимів паспортизації та реєстрації в зоні АТО, компетенцію відповідних органів державної влади, права та обов'язки фізичних осіб, передбачають систему заходів контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами правил, що встановлюються режимами, а у разі їх порушення – заходи відповідальності. Так, відповідно до порядку здійснення контролю за переміщенням осіб, транспортних засобів та вантажів вздовж лінії зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, в'їзд на неконтрольовану територію та виїзд з неї громадян України та іноземців (осіб без громадянства) здійснюється за умови пред'явлення паспортного документа та перепустки, виданої у встановленому порядку.

По-третє, для забезпечення функціонування правових режимів паспортизації та реєстрації в зоні АТО створено ряд органів державної влади, які наділенні повноваженнями забезпечувати функціонування цих режимів у належному стані шляхом застосування зобов'язуючих та забороняючих заходів регулювання. До основних органів державної влади, що забезпечують функціонування цих режимів, належать: Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, органи Національної поліції.

Висновок. Отже, підсумовуючи вищевикладене слід зазначити, що правові режими паспортизації та реєстрації – це правова форма функціонування правовідносин, що складаються у сфері забезпечення громадян документами, за допомогою яких посвідчується особа власника та підтверджується громадянство, та реалізації ними права на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в зоні АТО.

Бібліографічні посилання

1. Загальна теорія держави та права : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Рогачова та ін. ; за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. – Х. : Право, 2002.

Минка Т.П. Особенности паспортизации и регистрации физических лиц в районах проведения АТО. Рассмотрены вопросы содержания правовых режимов паспортизации и регистрации в зоне АТО. Отмечено, что правовые режимы паспортизации и регистрации – это правовая форма функционирования правоотношений, которые складываются в сфере обеспечения граждан документами, с помощью которых удостоверяется лицо владельца и подтверждается гражданство, и реализации ими права на свободу передвижения и свободный выбор места жительства в зоне АТО.

Ключевые слова: режим, правовой режим, паспортизация, регистрация, АТО.

Minka T.P. Particularities of passport system and registration of persons in the zone of anti-terror operation. The article is sanctified to the questions of maintenance of the legal modes of the passport system and registration in the zone of anti-terror operation. In the article marked, that the legal modes of the passport system and registration are a legal form of functioning of legal relationships, that is folded in the field of providing of citizens documents by means of that the face of proprietor makes sure and citizenship and realization are confirmed by them rights on freedom of movement and free choice of residence in the zone of anti-terror operation.

The legal mode has a specific goal and task, needs the "special forms of the legal adjusting and specific to the method of influence and legal tool for the organization". The legal mode is directly related to the management and adjusting. He is sent to creation of the most favorable terms for development of certain public relations, on their arrangement, settlement, good organization, protecting from violations and negative tendencies. The concrete kit of legal resources in the legal mode depends on character and maintenance of certain public relations, aim and tasks of the legal mode.

Complex research of the legal modes of the passport system and registration in a zone operation it is impossible without finding out of the state of theoretical developments of concept of the administrative-legal regimes, their maintenance, existing in legal literature classifications, that will give possibility to define the place of the legal modes of the passport system and registration in a zone антитерорестична operation in the general system of the legal modes, to distinguish their signs, system and setting.

Keywords: regime, legal regime, passport system, registration, anti-terrorist operation.

Надійшла до редакції 01.07.2016